

ТАҚРИЗИ РОҶБАРИ ИЛМӢ

ба диссертатсияи Абдучалилов Фирдавс Низомович дар мавзӯи «Журналистикаи интернетӣ дар Тоҷикистон: ташаккул, мушкилот ва дурнамо», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.01.10 – Рӯзноманигорӣ тавсия мешавад.

Абдучалилов Ф. Н. факултаи журналистика ва шуъбаи рӯзонаи бахши аспирантураи Донишгоҳи миллии Тоҷикистонро бомуваффақият хатм кардааст. Диссертатсияи ӯ роҷеъ ба ташаккул, таҳаввул, мушкилот ва дурнамои журналистикаи интернетӣ дар Тоҷикистон ба яке аз мавзӯҳои мубрам, муосир ва то имрӯз пажӯҳишнашудаи журналистикаи тоҷик бахшида шудааст.

Масъалаи мазкур, ки мушкилоту монеа ва дурнамои журналистикаи интернетӣ дар Тоҷикистон ва таҳлилу арзёбии сатҳу сифати истифодаи ин манбаъ дар ВАО-ро баррасӣ мекунад, мавзӯи нав буда, нахустин маротиба ба таври фарогир таҳлил мешавад. Интернет дар назария ва амалияи низоми иттилоотии ҷаҳон шоҳаи наvero бо хусусиятҳои фарқкунанда ва имконоти фарохтари худ ба вуҷуд овард, ки онлайн-журналистика ва ё интернет-журналистика ном дорад. Диссертатсия дар муайян кардани самтҳои асосӣ ва равандҳои журналистикаи интернетии ватанӣ аҳамияти назариявӣ ва амалӣ дорад.

Муаллиф дар ҷамъоварии маводи зарурӣ, тасвиби натиҷаҳо, омода намудани мақолаҳо ва маърузаҳо доир ба мавзӯ саҳми шоиста дорад. Маҳз дар заминаи донишҳои касбии назариявӣ ва фаъолиятҳои дар телевизион ва радиои кишвар диссертант худро чун муҳаққиқи ҷиддӣ ва заҳматкаши журналистикаи муосири тоҷик муаррифӣ намудааст. Ӯ кори худро хуб медонад, бо ҷанбаҳои амалии он шинос аст. Иртиботаш бо кафедра ва роҳбари илмӣ қавӣ ва мусбат дониста мешавад.

Дар ҷараёни таълифи диссертатсия Абдучалилов Ф. Н. барои ҳалли вазифаҳои дар пеш гузошта, татбиқи амалии натиҷаҳои пажӯҳиш, исботи муҳимияти мавзӯ, аҳамияти назариявӣ ва амалии он, баррасии объект ва предмети таҳқиқ масъулияти баланд нишон дод.

Як силсила барномаҳои телевизионӣ ва радиои доир ба мавзӯи таҳқиқ аз тарафи Абдучалилов Ф. Н. таҳия гардидаанд. Барномаҳои радиои «Дурахш» ва «Сиёсат ва расонаҳо», ки ба татбиқи технологияи иттилоотию коммуникатсионӣ дар кишвар ва муқобилат бо «ҷангҳои

иттилоотӣ” пешбинӣ шудаанд, барномаҳои муаллифии ӯ ба шумор мераванд. Бештар аз 300 наشري ин барнома тавассути радиои “Тоҷикистон” пахш шудааст. Инчунин, блоги “Олами маҷозӣ” (<http://firdavsinizom.blogspot.com>) ҳам ба Абдучалилов Ф. Н. тааллуқ дошта, дар он мақолаҳои илмӣ ва публисистӣ доир ба журналистика ва интернет ба нашр мерсанд.

Зимнан, бояд гуфт, ки хулосаҳои муаллиф барои илми ватанӣ комилан нав буда, аз аҳамият ҳолӣ нестанд. Журналистикаи интернетӣ ҳамчун сохтори алоҳидаи иттилоотии байналмилалӣ имрӯз инкишоф ёфтааст ва дар муҳити расонаии Тоҷикистон мавқеъ пайдо кард. Интиҳоб ва қабули истилоҳоти марбут ба журналистикаи интернетӣ амри воқеист, ки ба таъкиди муаллифи диссертатсия, бояд хусусиятҳои терминологии забони миллиро ҳам фаро гирад. Оянданигарии воқеӣ ҳамчун принцип барои дурнамои фазои иттилоотӣ дар мисоли рушди журналистикаи интернетӣ ҳамоно муҳим боқӣ мемонад.

Ҳангоми таълиф диссертант ба адабиёти нав диққат додааст. Қобили зикр аст, ки ба ҳайси адабиёти диссертатсия на танҳо асарҳои олимони ватанӣ, балки хориҷӣ низ васеъ истифода шудааст.

Аз ин рӯ, метавон гуфт, ки муаллифи диссертатсия ба мақсади асосии худ расидааст, яъне муайян намудани вижагиҳои журналистикаи интернетӣ, нишон додани ҷойгоҳи он дар низоми иттилоотии кишвар, баррасии ташаккулу таҳаввул, ошкор кардани мушкилоту монеаҳои ҷорӣ ва афзалият додани самтҳои ташаккулдиҳандаи хадамоти интернетӣ, ки баҳрабардорӣ аз он ормонҳои иттилоотониро таъмин мекунад.

Яке аз махсусиятҳои диссертатсияи Абдучалилов Ф. Н. дар он зоҳир мегардад, ки ӯ тавонистааст оид ба ҳамаи нуктаҳо ва маълумоти пешниҳодкардааш баҳси илмӣ ба вучуд орад, онҳоро зери суол ва шубҳа кашад, мавқеъ ва нигоҳи муаллифиро дар ин замина ба миён орад. Яъне далелҳои истифодашуда эътимодбахшанд. Ҳангоми таҳлил муносибат ба мавзӯ дуруст ва касбӣ буда, аз маҷрои зарурӣ берун нашудааст. Бо боварии комил метавон гуфт, ки ҷомеаи журналистӣ ва расонаҳои хабарӣ метавонанд дар татбиқи сиёсати иттилоотӣ ва стратегияҳои идории худ аз хулоса ва натиҷаҳои диссертатсияи Абдучалилов Ф. Н. истифода кунанд. Таҳқиқоти мазкур барои навиштани лексияҳо аз ҷанҳои “Онлайн-журналистика”, “Журналистикаи чандрасонаӣ”, “Асосҳои эҷодии

фаъолияти журналистӣ” ва семинарҳои махсус дар факултаҳо ва шӯъбаҳои журналистӣ тавсия мегардад.

Ҳарчанд ҷо-ҷо услуби публитсистӣ дар навиштаҳои муаллиф эҳсос мешавад, аммо баёни дақиқи фикр ва таҳлили далел намунаи ибрат аст.

Аз лиҳози тартиб ва тадвин низ диссертатсия ба талаботи пешниҳодкарда мувофиқат мекунад.

Барои воқеӣ ва илман асоснок баромадани хулоса ва натиҷаҳо муаллифи диссертатсия аз методҳои таҳлилӣ ва муқоисавӣ истифода намуда, усулҳои таърихӣ тадқиқотро ҳам ба назар гирифтааст.

Диссертатсия аз муқаддима, се боб, ҳашт зербоб, хулоса ва феҳристи адабиёт иборат аст.

Дар муқаддима аҳамияти мавзӯ, дараҷаи омӯзиши он, ҳадаф ва вазифаҳои муайян, навгониҳои таҳқиқ, арзиши назариявӣ ва амалии он, асосҳои методологии таҳқиқ, нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда, хронология ва татбиқи натиҷаҳои таҳқиқ муаррифӣ шудааст.

Боби аввали диссертатсия - “Заминаҳои пайдоиш ва ташаккули журналистикаи интернетӣ дар Тоҷикистон” аз се фасл иборат аст. Дар боби мазкур масъалаҳои журналистикаи интернетӣ ҳамчун падидаи нав дар инзоми иртиботи оммавӣ, ҳадамоти интернетӣ ва зуҳури журналистикаи онлайнӣ дар Тоҷикистон ва интернет ҳамчун манбаи нави иттилоот ва иртибот дар рӯзноманигорӣ таҳлил шудаанд.

Боби дуюми диссертатсия – “Вижагиҳои журналистикаи интернетӣ ва ҷойгоҳи он дар низоми васоити электронии ахбори омма” аз се фасл иборат аст. Дар фасли якум проблемаҳои журналистикаи тоҷик дар ҳамгирӣ бо интернет, фасли дуюм – фаъолияти радиову телевизионҳои кишвар дар марҳилаи ташаккули журналистикаи онлайнӣ ва фасли сеюм оид ба хусусиятҳои паҳши иттилои чандрасонаӣ баҳс мекунад.

Боби сеюми диссертатсия “Раванди ташаккули қолабҳои муосири интернет-журналистика дар Тоҷикистон” аз ду фасл иборат буда, роҷъ ба онлайн-газета ва низоми кории он дар фазои иттилоотӣ ва мушкилоти рушди журналистикаи интернетӣ дар музофоти кишвар баҳс мекунад.

Дар хулосаи диссертатсия натиҷаҳои таҳқиқоти анҷомёфта ба таври мухтасар нисбат ба ҳар боб дар алоҳидагӣ зикр гардида, баъзе тавсия ва пешниҳодҳои муаллифӣ манзур гардидаанд.

Хулосаҳою тавсияҳои Абдуҷалилов Ф. Н. касбӣ буда, баёнгари мундариҷаи диссертатсия ҳастанд ва бо маводи зиёди назариявӣ амалӣ

ва далел асоснок гардидаанд. Дар сурати истифода ва ба роҳбарӣ гирифтани онҳо воқеан барои ҳалли мушкилот дар ин самт метавонанд мусоидати амалӣ намоянд.

Метавон хулоса кард, ки диссертант аз уҳдаи ҳалли ҳамаи масъалаҳои дар диссертатсия зикршуда баромадааст.

Мазмуну моҳияти асосии диссертатсия дар 4 мақола, аз ҷумла, 3 мақола дар маҷаллаҳои илмии тавсияшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ифода ёфтааст.

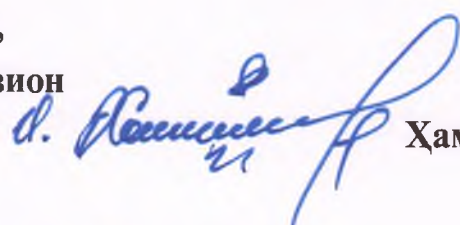
Автореферат ва мақолаҳои чопнамудаи муаллиф ба дараҷаи зарурӣ мундариҷаи диссертатсияро инъикос мекунанд.

Бо назардошти сифатҳои зикршудаи шахсии муаллиф, қобилияту маҳорат ва омодагии ӯ ба корҳои илмию таҳқиқотии мустақил ҳамчун роҳбари илмӣ ҳисоб мекунам, ки диссертатсияи Абдуҷалилов Фирдавс Низомович дар мавзӯи «Журналистикаи интернетӣ дар Тоҷикистон: ташаккул, мушкилот ва дурнамо» рисолаи анҷомёфтаи илмӣ буда, ба талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои пешниҳоди диссертатсияи номзадӣ ҷавобгӯ ва муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.01.10 – Рӯзноманигорӣ сазовор аст.

РОҲБАРИ ИЛМӢ:

номзоди илмҳои филологӣ,
дотсенти кафедраи телевизион
ва радиошунавонии ДМТ

18.09.2020 с.

 Ҳамидиён И. И.

Имзои Ҳамидиён И. И.-ро тасдиқ мекунам.

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои

махсуси Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

 Тавқиев Э. Ш.

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 17
Тамос: (+992 37) 2217711, +992 919708170.
E-mail: i.hamidiyon@gmail.com